

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví

Teze bakalářské práce

# Kryptoměny z hlediska daně příjmů fyzických osob

Vypracoval: Patrik Stankay

Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.

České Budějovice

2023

---

**Klíčová slova:** Daň, Kryptoměny, Daň z příjmu fyzických osob, Těžba kryptoměn

**Anotace:** Tato práce se zaměřuje na výpočet a porovnání zatížení poplatníků daně z příjmů fyzických osob z kryptoměn a jejich těžby v České republice, za účelem získání potřebných informací a lepšího pohledu při jejich zdanění. V rešeršní části této práce je popsána historie, technologie kryptoměn, jejich využití a legislativní rámce, které jsou na výpočet daně z příjmů fyzických osob při zdaňování kryptoměn potřeba. V praktické části jsou provedeny výpočty daně z příjmů fyzických osob a porovnání zatížení různých situací, se kterými se poplatník v České republice může při obchodování nebo těžbě kryptoměn setkat.

## **Úvod**

Bakalářská práce se zaměřuje na zlepšení povědomí o kryptoměnách a jejich zdanění pro fyzické osoby v České republice. Teoretická část této práce se věnuje problematice kryptoměn, jejich technologii, daňovým aspektům a za jakým účelem vůbec vznikly. Tato problematika je potřebná k pochopení toho, jak správně s kryptoměnami v České republice zacházet. Praktická část obsahuje výpočet a porovnání zatížení poplatníků z daně příjmů fyzických osob při obchodování s kryptoměnami a jejich těžbou. Celkově práce může sloužit, jako ukázka toho, jak vypočítat své zatížení z nakládání s kryptoměnami jako fyzická osoba a lépe tak porozumět celému tématu.

## **Cíl práce**

Cílem této práce je poskytnout ucelený pohled na problematiku zdanění kryptoměn v České republice a analyzovat různé scénáře, které se mohou v praxi vyskytnout. Výsledky výpočtů a porovnání mohou být užitečné pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob, kteří se zabývají obchodováním s kryptoměnami nebo těžbou a potřebují lépe porozumět daňovým povinnostem spojeným s touto činností.

## **Kryptoměny**

První věc, kterou je třeba vysvětlit je, co je to kryptoměna. Menší problém, se kterým se lze setkat je, že nelze najít žádnou jasně danou odpověď na to co to kryptoměna je. Většina literatur se této definici úplně vyhýbá a přeskakuje rovnou k Bitcoinu a podstata je vysvětlena na jeho příkladu. Zde budou uvedeny některé příklady, jak se různé definice mohou lišit. Kryptoměna je digitální měna vytvořená za účelem směny, za použití kryptografie pro ověřování transakcí a zároveň byla decentralizovaná. (Cointelegraph.com, 2022) Ve svém jádru jsou kryptoměny decentralizované digitální peníze určené k použití přes internet. (Coinbase.com, 2022) Kryptoměna je digitální nebo virtuální měna zabezpečená kryptografií, což ji chrání před paděláním a dvojitou útratou. (Investopedia.com, 2022)

## **Těžba kryptoměn**

Kryptoměny, které těžbou získáme, jsou považovány za součást obchodního majetku živnostníka. Tento majetek se daní podle § 7 ZDP jako příjem ze samostatné činnosti. Při výpočtu základu daně, lze uplatnit buď skutečné výdaje na těžbu kryptoměn, například se může jednat o spotřebu energie, hardware a pronájem místa, anebo využít výdajový paušál do výše 60 % z příjmů. (muj-pravnik.cz, 2022)

Jelikož se k tomuto způsobu těžby váže vysoká spotřeba energie spousty lidí se domnívá, že těžba kryptoměn je neekologická. Je důležité zmínit, že v České republice je zákonem stanovena povinnost platit daň z elektřiny. (Portal-pohoda.cz, 2012)

### **Legislativa**

Kryptoměny v České republice se berou jako nehmotný movitý majetek a vztahuje se na ně zákon o daních z příjmů (dále jen ZDP) č. 586/1992 Sb. § 10 Ostatní příjmy. Dále se také kryptoměny mohou zdanit u fyzických osob podle § 7 příjmy ze samostatné činnosti, pokud jsou příjmy předmětem daně umístěny v obchodním majetku ve smyslu § 420 Obchodního zákoníku. (Měšec, 2017)

Pro kryptoměny v režimu § 7 ZDP samostatné výdělečné činnosti, budou započítány takové činnosti, které jsou provozovány soustavně za dosažením zisku. Pokud se tyto činnosti neprovozují za těchto podmínek, jedná se o příjmy podle § 10 ZDP. (Portal-pohoda.cz, 2022)

### **Metodika**

Tato práce si dává za cíl vyhodnotit daňové zatížení v různých situacích při obchodování s kryptoměnami z pohledu daně fyzických osob. Dále pak prozkoumat proces těžby kryptoměn z pohledu daně z příjmů fyzických osob. Pro poplatníky v jednotlivých případech budou platit stejná pravidla, stejné odčitatelné položky od základu daně a uplatnitelné slevy na dani. Výpočty jsou prováděny podle postupu výpočtu daně z příjmu u fyzických osob.

Pro výpočet daňového výdaje z obchodování s kryptoměnami jsou uvedeny dvě metody, vážený aritmetický průměr a FIFO (První do skladu, první ze skladu). U představených příkladů je použita ta metoda, díky které je získán nižší základ daně.

Pro všechny uvedené případy jsou použity zdaňovací podmínky pro rok 2022. Pro zkoumání zatížení jsou porovnávána zatížení poplatníků mezi § 7 ZDP a § 10 ZDP při obchodování s kryptoměnami za stejných podmínek jak při základní sazbě daně, tak při zvýšené sazbě daně. Jako poslední je porovnáváno zatížení daňových poplatníků s příjmy podle § 6 ZDP a § 7 ZDP, a přitom každý z nich přiznává příjmy z obchodování kryptoměn podle § 10 ZDP.

## Praktická část

První modelová situace je vytvořena za účelem porovnání rozdílu zatížení poplatníka mezi § 10 ZDP a § 7 ZDP. Tato modelová situace porovnává daňové zatížení fyzické osoby, která obchoduje s kryptoměnami jako podnikatelský subjekt. Subjekt, který takto obchoduje má na výběr dvě varianty, a to zdanit příjmy z obchodu s kryptoměnami podle § 10 ZDP jako ostatní příjmy nebo jako příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP. Nutno zdůraznit, aby mohl subjekt zdanit příjmy v § 7 ZDP, musí tato činnost být provozována soustavně za účelem dosažení zisku. Hlavním rozdílem mezi příjmy z § 10 ZDP a z § 7 ZDP je zdravotní a sociální pojištění, které je vždy potřeba odvádět ze samostatné činnosti tedy u příjmů podle § 7 ZDP. U ostatních příjmů podle § 10 ZDP se tato pojištění odvádět nemusejí. Dalším rozdílem, který je třeba zmínit je výdajový paušál, který se u samostatné činnosti může využít místo reálných výdajů. Výše výdajového paušálu je závislá na druhu samostatné činnosti, v tomto případě při obchodování s kryptoměnami tento paušál je 60 % z příjmů ze samostatné činnosti.

Tabulka je rozdělena do dvou částí, ve kterých je porovnáno zatížení daňového poplatníka s první 15% sazbou daně a s druhou 23% sazbou daně. Pro první část tabulky s první sazbou daně je určena hodnota příjmů z obchodování na 1 500 000 Kč a reálné výdaje jsou 600 000 Kč. Výdaje 600 000 Kč jsou uplatněny u ostatních příjmů, zatímco u samostatné činnosti je uplatněn paušál 60 %, který zvýšil výdaje na 900 000 Kč a snížil základ daně na 600 000 Kč. Od základu daně obou případů jsou odečteny odčitatelné položky a z výsledného základu daně je vypočítána daň, která je menší u zdanění podle § 7 ZDP díky výdajovému paušálu. Daň je poté snížena o slevy na dani, kde se u § 7 ZDP dostává do záporných hodnot na rozdíl od § 10 ZDP. Sociální a zdravotní pojištění vypočtené u samostatné činnosti zvýší odvody poplatníka i přes zápornou daň z příjmu fyzických osob na 75 981 Kč, což mnohonásobně překračuje odvody ve výpočtu u § 10 ZDP. Rozdíl v odvodech u druhé daňové sazby, která činí 23 %, není tak procentuálně velký jako u 15% daňové sazby, avšak jeho hodnota u samostatné činnosti je o několik set tisíc větší, než je tomu u § 10 ZDP.

Pokud by poplatníkem byla zvolena možnost danit kryptoměny v § 10 ZDP je potřeba zvážit možnost dobrovolně odvádět alespoň minimální zálohy na zdravotní a sociální pojištění, které činí pro rok 2022 měsíčně 2 841 Kč na sociální zabezpečení a 2 627 Kč na zdravotní pojištění. Poplatníkovi by se zvýšili odvody, nicméně by stále byly nižší než v § 7 ZDP a zároveň by poplatník byl zajištěný. (Mazancová, 2022)

**Tabulka 1: Porovnání daňového zatížení fyzických osob podle § 10 ZDP a § 7 ZDP**

| Všechny hodnoty jsou uvedeny v Kč                                                                  | První sazba daně        |                            | Druhá sazba daně        |                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------------|-------------------------|----------------------------|
|                                                                                                    | Ostatní příjmy § 10 ZDP | Samostatná činnost § 7 ZDP | Ostatní příjmy § 10 ZDP | Samostatná činnost § 7 ZDP |
| <b>Příjmy</b>                                                                                      | 1 500 000               | 1 500 000                  | 3 300 000               | 3 300 000                  |
| <b>Výdaje</b>                                                                                      | 600 000                 | 900 000                    | 900 000                 | 1 200 000                  |
| <b>Základ daně</b>                                                                                 | 900 000                 | 600 000                    | 2 400 000               | 2 100 000                  |
| <b>Hodnota bezúplatného plnění – darů</b>                                                          | 12 000                  | 12 000                     | 12 000                  | 12 000                     |
| <b>Odečet úroků za 12 měsíců</b>                                                                   | 30 000                  | 30 000                     | 30 000                  | 30 000                     |
| <b>Penzijní připojištění, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření</b>                      | 24 000                  | 24 000                     | 24 000                  | 24 000                     |
| <b>Soukromé životní pojištění</b>                                                                  | 24 000                  | 24 000                     | 24 000                  | 24 000                     |
| <b>Úhrn nezdanitelných částí základu daně a položek odčitatelných od základu daně</b>              | 90 000                  | 90 000                     | 90 000                  | 90 000                     |
| <b>Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně</b> | 810 000                 | 510 000                    | 2 310 000               | 2 010 000                  |
| <b>Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů</b>                                                | 810 000                 | 510 000                    | 2 310 000               | 2 010 000                  |
| <b>Daň podle § 16 ZDP</b>                                                                          | 121 500                 | 76 500                     | 381 882                 | 312 882                    |
| <b>Základní sleva na poplatníka</b>                                                                | 30 840                  | 30 840                     | 30 840                  | 30 840                     |
| <b>Sleva na manželku/manžela za 12 měsíců</b>                                                      | 24 840                  | 24 840                     | 24 840                  | 24 840                     |
| <b>Sleva za umístění dítěte</b>                                                                    | 16 200                  | 16 200                     | 16 200                  | 16 200                     |
| <b>Daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti za 12 měsíců</b>                                       | 37 524                  | 37 524                     | 37 524                  | 37 524                     |
| <b>Daň po uplatnění slev</b>                                                                       | 12 096                  | -32 904                    | 272 478                 | 203 478                    |
| <b>Vyměřovací základ pro SP</b>                                                                    |                         | 255 000                    |                         | 1 050 000                  |
| <b>Sociální zabezpečení 29,2 %</b>                                                                 |                         | 74 460                     |                         | 306 600                    |
| <b>Vyměřovací základ pro ZP</b>                                                                    |                         | 255 000                    |                         | 1 050 000                  |
| <b>Zdravotní pojištění 13,5 %</b>                                                                  |                         | 34 425                     |                         | 141 750                    |
| <b>Odvody celkem</b>                                                                               | <b>12 096</b>           | <b>75 981</b>              | <b>272 478</b>          | <b>651 828</b>             |

*Zdroj: vlastní zpracování*

V druhé modelové situaci je porovnáno daňové zatížení a odvody poplatníků, zaměstnanců, kteří mají příjmy podle § 6 ZDP a příjmy z prodeje kryptoměn podle § 10 ZDP a OSVČ, které mají příjmy podle § 7 ZDP a příjmy z prodeje kryptoměn podle § 10 ZDP. Příklad je vytvořen tak, aby dílčí základy daně u obou porovnávaných poplatníků byly stejné a byl tak vidět rozdíl mezi osobami s příjmem podle § 6 ZDP a § 7 ZDP. Důvodem porovnání těchto poplatníků je, že většina obchodníků s kryptoměnami si nedokáže obstarat živobytí pouze z obchodů s nimi a mají ještě nějaký jiný příjem. Kryptoměny jsou brány ve většině případů třeba jako přivýdělek nebo investice, která ale není hlavním příjmem poplatníků. Důvodem může být velká volatilita kurzu a tím pádem velké riziko a nejistota dosažení příjmu.

V tabulce č.2, je použit příjem ze závislé činnosti 520 000 Kč, ze samostatné činnosti příjmy činí 1 300 000 Kč a výdaje 780 000 Kč, což představuje dílčí základ daně 520 000 Kč. U obou poplatníků rozdíl z nákupu a prodeje kryptoměn činí 638 040 Kč, základ daně je tak u obou případů stejný. Z důvodu porovnání daňového zatížení jsou poplatníkovi, který má příjmy podle § 7 ZDP uznány reálné výdaje namísto paušálních výdajů, aby mohlo být zatížení reálně porovnáno u obou poplatníků. Paušální výdaje 60 % z příjmů poplatníka jsou si v tomto případě rovny, ale jsou brány jako reálné. Pro oba poplatníky jsou navrženy stejné podmínky pro snížení základu daně a slevy na dani. Limit pro první sazbu daně nebyl překročen a je tak uplatněna sazba daně 15 %. Za těchto podmínek je daň z příjmů fyzických osob pro oba poplatníky stejná.

Hlavní rozdíl nastává při odvodu sociálního a zdravotního pojištění, zaměstnanec ze svých hrubých příjmů odvede 11 % na tato pojištění, zatímco u OSVČ se vypočítá vyměřovací základ jako polovina z příjmů podle § 7 ZDP a tento základ je použit pro výpočet sociálního a zdravotního pojištění. Pro sociální pojištění je použita sazba 29,2 % a pro zdravotní pojištění 13,5 %. Zaměstnanec odvede na zdravotním a sociálním pojištění 57 200 Kč za rok, ale OSVČ odvede 111 020 Kč. To je způsobeno tím, že další část sociálního a zdravotního pojištění odvede za zaměstnance jeho zaměstnavatel a tato část pojištění není odváděna z jeho hrubé mzdy. Větší odvody tedy má poplatník s příjmy podle § 7 ZDP kvůli sociálnímu a zdravotnímu pojištění a poplatník s příjmy podle § 6 ZDP má díky zaměstnání větší benefity. Nelze však jednoznačně porovnat daňové zatížení týkající se kryptoměn, důvodem rozdílu je spíše odlišná právní úprava výpočtu daně u zaměstnance a živnostníka.

**Tabulka 2: Porovnání zatížení poplatníka s příjmy podle § 6 ZDP a § 7 ZDP s ostatními příjmy podle § 10 ZDP**

| Všechny hodnoty jsou uvedeny v Kč                                                           | Základní sazba daně |                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|--------------------|
|                                                                                             | § 6 ZDP + § 10 ZDP  | § 7 ZDP + § 10 ZDP |
| Příjmy                                                                                      | 520 000             | 1 300 000          |
| Výdaje                                                                                      |                     | 780 000            |
| Příjmy podle § 10 ZDP                                                                       | 638 040             | 638 040            |
| Základ daně                                                                                 | 1 158 040           | 1 158 040          |
| Hodnota bezúplatného plnění – darů                                                          | 12 000              | 12 000             |
| Odečet úroků za 12 měsíců                                                                   | 30 000              | 30 000             |
| Penzijní připojištění, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření                      | 24 000              | 24 000             |
| Soukromé životní pojištění                                                                  | 24 000              | 24 000             |
| Úhrn nezdanitelných částí základu daně a položek odčitatelných od základu daně              | 90 000              | 90 000             |
| Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně | 1 068 040           | 1 068 040          |
| Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů                                                | 1 068 000           | 1 068 000          |
| Daň podle § 16 ZDP                                                                          | 160 200             | 160 200            |
| Základní sleva na poplatníka                                                                | 30 840              | 30 840             |
| Sleva na manželku/manžela za 12 měsíců                                                      | 24 840              | 24 840             |
| Sleva za umístění dítěte                                                                    | 16 200              | 16 200             |
| Daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti za 12 měsíců                                       | 37 524              | 37 524             |
| Daň po uplatnění slev                                                                       | <b>50 796</b>       | <b>50 796</b>      |
| Zálohy ze závislé činnosti                                                                  | 78 000              |                    |
| Zbývá doplatit                                                                              | -27 204             | 50 796             |
| Vyměřovací základ pro SP                                                                    | 520 000             |                    |
| Sociální zabezpečení 6,5 %                                                                  | 33 800              |                    |
| Vyměřovací základ pro ZP                                                                    | 520 000             |                    |
| Zdravotní pojištění 4,5 %                                                                   | 23 400              |                    |
| Vyměřovací základ pro SP                                                                    |                     | 225 000            |
| Sociální zabezpečení 29,2 %                                                                 |                     | 75 920             |
| Vyměřovací základ pro ZP                                                                    |                     | 225 000            |
| Zdravotní pojištění 13,5 %                                                                  |                     | 35 100             |
| Odvody celkem                                                                               | <b>107 996</b>      | <b>161 816</b>     |

*Zdroj: vlastní zpracování*

## **Závěr**

Řešená problematika představila základní legislativu, která se týká kryptoměn a jejich zdanění v České republice pro fyzické osoby. Byl představen pojem kryptoměny, kterých se celá tato práce týká.

Metodická část popisuje, jakým způsobem se provádí výpočet zatížení jednotlivých poplatníků daně z příjmů fyzických osob, a které metody je potřeba využívat pro výpočet daňového výdaje u kryptoměn.

V praktické části jsou uvedeny dvě porovnání zatížení poplatníků, kdy první situace porovnává zatížení poplatníka mezi § 7 ZDP a § 10 ZDP, kde byl vyvozen závěr, kde hlavním rozdílem mezi těmito paragrafy je sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které se povinností odvádět, pokud daníme kryptoměny v § 7 ZDP.

Druhá situace porovnává zaměstnance a živnostníka, kteří obchodují s kryptoměnami a přiznávají tyto příjmy v režimu § 10, lze konstatovat, že zaměstnanec bude mít lehce nižší odvody za sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, protože je část odváděna zaměstnavatelem. Avšak ve všeobecné rovině nelze konstatovat, která z těchto možností je lepší pro zdanění kryptoměn, protože se spíše jedná o rozdíl práv mezi živností a zaměstnáním. Zjištění, která byla v příkladech učiněna, jsou čistě orientační a mají pomoci k výpočtu daňového zatížení fyzických osob v různých případech.

Na závěr je potřeba zmínit, že v české legislativě nejsou jednoznačná vymezení pro kryptoměny a není na ně objektivně nahlíženo. Kromě darování podle zákonných předpisů neexistuje žádné uplatnitelné osvobození od daně pro jejich zdanění, což vede poplatníky nepřiznávat příjmy, které z kryptoměn plynou. Poplatník musí příjmy z prodeje kryptoměn přiznat v daňovém přiznání k dani z příjmů. Správci daně, kterými jsou finanční úřady, kontrolují oblast obchodování kryptoměnami a mohou sami poplatníka k podání daňového přiznání vyzvat. Celkově lze tedy konstatovat, že zdanění příjmů z kryptoměn v České republice je stále aktuální a komplexní problém, který je potřeba sledovat.

## Seznam literatury použité v tezích

Coinbase.com. (2022). *What is cryptocurrency?*. Retrieved December 19, 2022, from <https://www.coinbase.com/learn/crypto-basics/what-is-cryptocurrency>

Cointelegraph.com. (2022). *What is cryptocurrency? A beginner's guide to digital currency*. Retrieved December 19, 2022, from <https://cointelegraph.com/blockchain-for-beginners/what-is-a-cryptocurrency-a-beginners-guide-to-digital-money>

Investopedia.com. (2022). *Cryptocurrency Explained With Pros and Cons for Investment*. Retrieved December 19, 2022, from <https://www.investopedia.com/terms/c/cryptocurrency.asp>

Mazancová, K. (2022). *Kryptoměny z hlediska daňového zatížení pro konkrétní subjekt* [Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích]. [https://theses.cz/id/5n02xt/Kryptomeny\\_z\\_hlediska\\_danoveho\\_zatizeni\\_pro\\_konkretni\\_sub.pdf](https://theses.cz/id/5n02xt/Kryptomeny_z_hlediska_danoveho_zatizeni_pro_konkretni_sub.pdf)

Měšec.cz. (2017). *Jak se daní virtuální měny? Část zisku odvedete vždy, bitcoin je pro bernák věc*. Retrieved June 20, 2022, from <https://www.mesec.cz/clanky/jak-se-dani-virtualni-meny-cast-zisku-odvedete-vzdy-bitcoin-je-pro-bernak-vec/>

Muj-pravnik.cz. (2022). *Jak danit kryptoměny*. Retrieved June 20, 2022, from <https://muj-pravnik.cz/jak-danit-kryptomeny/>

Portal.pohoda.cz. (2012). *Daň z elektřiny*. Retrieved June 20, 2022, from <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ostatni-dane/ekologicke-dane/dan-z-elektriny/>

Portal.pohoda.cz. (2022). *Přístup ke zdanění kryptoměn v roce 2022*. Retrieved June 20, 2022, from <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/pristup-ke-zdaneni-kryptomen-v-roce-2022-dle-infor/>

Plný seznam použité literatury je uveden v textu bakalářské práce

.

### **Další bibliografické údaje**

**Type of thesis:** bachelor

**Author:** Patrik Stankay

**Academic Year:** 2022/2023

**Department:** Department of Accounting and Finance, Faculty of Economics, University of South Bohemia in Ceske Budejovice, Czech Republic

**Thesis supervisor:** Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.

**Number of pages:** 62

**Language of thesis:** CZ

**Title of Thesis:** Cryptocurrencies in Terms of Personal Income Tax

**Annotation:** This work focuses on the calculation and comparison of the burden of personal income tax on cryptocurrencies and their mining in the Czech Republic, to obtain the necessary information and a better view of their taxation. The research part of this thesis describes the history, technology of cryptocurrencies, their use and the legislative frameworks needed to calculate the personal income tax on cryptocurrencies. In the practical part, calculations of personal income tax and comparison of the burden of various situations that a taxpayer in the Czech Republic may encounter when trading or mining cryptocurrencies are made.

**Key words:** tax, cryptocurrencies, personal income tax, cryptocurrency mining

---